

ПРОЛОГ

Коли течія змінюється

Смерть — це лише голка, яка
відкриває око, щоб ти нарешті
міг побачити світло,
у якому ми жили.

Ева-Стіна Бюггместар
«Жорстокосердий чоловік»

Свеавеген, 13 серпня, 22:49

«Салют, команданте»

Геннінг підняв коробку з-під «Гато Негро» і підніс тост до металевої пластини у бруківці. На місці, де шістнадцять років тому було вбито Улофа Пальме¹, лежала одна-єдина зів'яла троянда. Геннінг присів навпочіпки і провів пальцем по рельєфних літерах.

— Дідько, — сказав він. — Усе стає гірше, Улофе. Гірше і гірше.

Голова страшенно боліла, і справа була не у вині. Люди, які проходили повз по Свеавеген, дивилися в землю, дехто притискав долоні до скронь.

Раніше ввечері це відчувалося лише як гроза, що наближається, але електрична напруга в повітрі неухильно, непомітно зростала, і тепер стала майже нестерпною. Жодної хмаринки на вечірньому небі, жодного віддаленого гуркоту, жодної надії на розряд. До безформного поля електрики не можна було доторкнутися, але його можна було відчутти та розпізнати.

Це було ніби зворотне відключення електроенергії; приблизно з дев'ятої години не можна було вимкнути світло та електричні прилади. За спроби висмикнути вилку з розетки лунав неприємний тріск, а між розеткою та вилкою пролітали іскри, що не давали розірвати ланцюг.

І поле ставало все потужнішим.

Голову Геннінг відчував так, ніби навколо лоба обмотали електричний дріт, вона пульсувала від болючих ударів, і це було чистим катуванням.

Повз проїхала карета швидкої допомоги з увімкненими сиренами чи то через надзвичайну ситуацію, чи то через те, що їх просто не можна було вимкнути. Кілька припаркованих машин теж були заведені.

Салют, команданте.

---

¹ Улоф Пальме (1927–1986) — двічі прем'єр-міністр Швеції, який очолював уряд аж до своєї смерті. Його застрелив у стокгольмській дільниці Свеавеген раніше засуджений наркоман Крістер Петтерссон. Це було перше вбивство національного лідера в Швеції після Густава III 1792 року, яке справило значний вплив на всю Скандинавію.

Геннінг підняв коробку з вином на рівень обличчя, відкинув голову назад і відкрив краник. Струмінь вина вдарив йому в підборіддя і потік по шиї, перш ніж той встиг відрегулювати його так, щоб трунок потрапив до рота. Він заплющив очі, зробив кілька глибоких ковтків, поки пролите вино стікало по його грудях, змішувалося з потом і продовжувало спускатися вниз.

Спека. На додачу до всього спека.

Уже кілька тижнів усі синоптичні мапи показували величезні радісні сонця, що вкривали всю країну. Тротуари та будівлі парували від тепла, накопиченого за день, і попри те що була майже одинадцята година, температура трималася близько тридцяти градусів.

Геннінг кивнув на прощання прем'єр-міністру і пішов шляхом убивці, у напрямку Туннельг'атан. Ручка коробки з вином зламалася, коли витягнув її з відчиненого вікна автомобіля, тож довелося нести її під пахвою. Голова здавалася більшою, ніж зазвичай, роздутою, і він провів пальцями по лобі.

Голова, судячи з усього, не змінилася, а от пальці розпухли від спеки та вина.

Клята погода. Це неприродно.

Він сперся на поручні, повільно пішов сходами вгору. Кожен невпевнений крок боляче відлунював у голові. Вікна з обох боків були відчинені й освітлені, з кількох із них линула музика. Геннінг хотів темряви, темряви і тиші. Хотів пити вино, поки не заспокоїться і не засне.

На вершині сходів перепочив кілька секунд. Та стало ще гірше. Неможливо сказати, чи то йому ставало гірше, чи то поле посилювалося. Тепер воно вже не пульсувало. Зараз це був постійний пекучий біль, що охоплював його мозок.

Ні. Справа була не в ньому.

Неподалік, під кутом до тротуару, був припаркований автомобіль. Двигун працював на холостому ході, водійські дверцята були відчинені, а стереосистема на повну гучність грала «Living Doll»¹. Поруч із автівкою посеред вулиці сидів її водій, притиснувши руки до голови.

---

¹ Пісня 1959 року, написана Лайонелом Бартом, стала популярною завдяки британському виконавцю Кліффу Річарду та гурту «The Drifters».

Геннінг заплющив очі і знову розплющив їх. Це була лише його уява чи світло з навколишніх квартир стало інтенсивнішим?

Щось. Станеться.

Обережно, крок за кроком, він перетнув Дьобельнсгатан і став у тінь під каштанами на подвір'ї церкви Святого Іоанна, де знепритомнів. Не витримав. Усе навколо гуділо; відчуття було таке, наче його оточив бджолиний рій. Поле посилювалося, голова стискалася, немов глибоко під водою, а крізь відчинені вікна він чув людські крики.

Я зараз помру.

Головний біль неможливо було пояснити. Як стільки болю могло вміститися в такому маленькому просторі? Здавалося, що будь-якої секунди голова може вибухнути. Світло з вікон стало ще яскравішим, тіні від листя відкидали на його тіло психоделічний візерунок. Геннінг обернувся обличчям до неба, розплющив очі і став чекати вибуху, розриву.

Пінг.

Він зник.

Ніби вимикач клацнув. Зник.

Головний біль ущух одним махом, бджолиний рій різко зупинився. Усе стало так, як було. Геннінг спробував розтулити рота, щоб вимовити якийсь звук, можливо, подяку, але щелепи зімкнулися в спазмі. М'язи боліли після тривалого напруження.

Тиша. Темрява. І щось упало з неба. Геннінг побачив це за мить до того, як воно впало йому на голову. Це було щось маленьке, комаха. Геннінг вдихнув і видихнув через ніс, насолоджуючись сухим земляним запахом. Потилиця впиралася у щось тверде та прохолодне. Він обернув голову, щоб охолодити щоку.

Лежав на мармуровій плиті. Під щокою відчув випуклості. Літери. Звів голову і прочитав, що там було написано:

КАРЛ

4 /12 1918–18/7 1987

ГРЕТА

16/9 1925–16/6 2002

Було й більше імен. Родинна могила. Грета була заміжня за Карлом, але останні п'ятнадцять років була вдовою. Так, так. Він побачив маленьку сиву жінку, яка штовхала рулатор із під'їзду, як спалахнула суперечка про спадщину, коли вона померла кілька місяців тому.

Щось ворухнулося на мармуровій плиті, і Геннінг примружився. Це була гусениця. Крейдяно-біла гусениця завбільшки з фільтр на цигарці. Вона здавалася замученою, звиваючись на чорному камені, і Геннінгу стало шкода її, тож штовхнув ту пальцем, аби впала в траву. Але гусениця застрягла.

Що ж це таке...

Геннінг підніс обличчя прямо до гусениці і штовхнув її ще раз. Вона наче застрягла в камені. Геннінг дістав із кишені штанів запальничку і скористався нею, щоб краще роздивитися. Гусениця зменшилася. Геннінг вдивлявся так близько, що його ніс майже торкався її, запальничка спалила кілька волосинок. Ні. Справа не в тому, що гусениця зменшувалася. Її ставало все менше і менше видно, бо вона ховалася в камінь.

Та ні...

Геннінг стукав кісточками пальців по каменю, звісно, це був камінь. Щільний, дорогий мармур. Він засміявся, сказав уголос:

— Ні, друже. Ні, гусениця...

Тепер вона майже повністю зникла. Залишився лише останній маленький білий бутон, який, поки Геннінг видивлявся на нього, занурився в камінь і щез. Геннінг помацав пальцем, де вона зникла. Не було ні дірки, ні уламків, куди пролізла гусениця. Вона впала і зникла. Геннінг поплескав камінь долонею і сказав:

— Добре. Це добре. Гарна робота.

Потім узяв вино із собою і пішов до каплиці, щоб сісти на сходинках і випити.

Він був єдиним, хто бачив.

13 СЕРПНЯ

Що я зробив, щоб заслужити на це?

Мертві, вони повертаються на свої старі ділянки
Рано чи пізно, рано чи пізно...

Гуннар Екельоф
«Коли вони вибираються»

Сварварґатан, 16:03

Смерть...

Давід підвів очі від свого столу на фотографію в рамці пластикової скульптури Двейна Гансона «Леді із супермаркету».

Огрядна жінка в рожевому джемпері та бірюзовій спідниці штовхає перед собою повний візок із покупками. Її волосся накручене на бігуді, у роті цигарка. Її взуття розстібнуте, ледь прикриває набряклі ноги. Погляд порожній. На голих передпліччях — багрянець, синці. Можливо, її б'є чоловік.

Але візок повний. Битком набитий.

Бляшанки, коробки, пакети. Їжа. Напівфабрикати, їжа для мікрохвильовки. Її тіло — свинина, втиснута в шкіру, яка так само втиснута в тісну спідницю і светр. Очі порожні, губи міцно притиснуті до цигарки, видно зуби. Руки стискають візок.

А візок повний. Битком набитий.

Давід втягнув носом повітря, майже відчуваючи запах дешевих парфумів, змішаних із запахом поту із супермаркету.

Смерть...

Щоразу, коли у нього закінчувалися ідеї, коли сумнівався, він дивився на цю світліну. Це була Смерть, те, з чим треба боротися. Усі тенденції в суспільстві, які вказують на цей образ, є поганими, усе, що від нього відводить, є... кращим.

Двері до кімнати Маґнуса відчинилися, і хлопчик вийшов із карткою покемона в руці. Зсередини кімнати почувся схвильований голос Жабки-Кульки¹: «Нііі, чуєш!».

Маґнус простягнув картку.

— Тату, Темна качка — це око чи вода²?

— Вода. Синку, давай пізніше...

— Але ж у нього є атака з оком.

— Так, але... Маґнусе. Не зараз. Я прийду до тебе, коли закінчу, гаразд?

¹ Персонаж дитячих казок і мультфільмів, створений Томасом Функом.

² Типи покемонів, що вказані на картках. «Око» символізує ментальні суперздібності.

Магнус поглянув на газету, що лежала розгорнутою перед Давідом.

— Що вони *роблять*?

— Магнусе, будь ласка. Я працюю. Прийду пізніше.

— Шведська... горілка... продається з порно. Що таке горілка?

Давід згорнув газету й узяв Магнуса за плечі. Хлопчик вири-
вався, намагаючись розгорнути газету.

— Магнусе! Серйозно. Якщо я зараз не попрацюю, то не зможу
провести час із тобою пізніше. Іди до себе в кімнату, зачини двері.
Я скоро прийду.

— Чому ти постійно маєш *працювати*!

Давід зітхнув.

— Якби ти лише знав, як мало я працюю порівняно з іншими
батьками. Але, будь ласка, дай мені спокій на якийсь час.

— Так, так, *так*.

Магнус вирвався з його рук і повернувся до своєї кімнати. Двері
грюкнули. Давід обійшов кімнату, витер руки рушником і знову сів
за стіл. Вікна, що виходили на пляж Кунгсгольма, відчинені нав-
стіж, але вітер був ледь помітний, і Давід спітнів, хоч і сидів без
сорочки. Він знову розгорнув газету. Має ж там бути щось цікаве.

Шведська горілка продається з порно

Дві жінки з Центристської партії розливали горілку над часо-
писом «Penthouse», аби висловити своє несхвалення. «Вони засму-
чені», — свідчив надпис. Давід вивчив їхні обличчя. Йому здалося,
що вони мали здебільшого звинувачувальний вигляд, хотіли спо-
пелити фотографа очима. Алкоголь розливався на оголену жінку
на обкладинці.

Це було настільки гротескно, що важко було зробити з цього
щось кумедне. Давід пробіг очима по розвороту, шукаючи поштовх.

Фото: Путте Меркерт.

Ось воно.

Путте Меркерт. Давід відкинувся на спинку крісла, поглянув на
стелю й узявся формулювати. За кілька хвилин у нього був скелет
тексту, написаний від руки. Чоловік знову глипнув на жінок. Тепер
їхні звинувачувальні погляди були звернені саме до нього.

«То ти збираєшся висміювати нас і нашу позицію? — промовляли вони. — А ти сам чим займаєшся?»

— Так, так, — сказав Давід уголос газеті. — Принаймні усвідомлюю, що я клоун, на відміну від вас.

Він продовжував писати з нещадним головним болем, який приписував мукам совісті. За двадцять хвилин у нього вже був нормальний текст, можливо, навіть кумедний, якщо його підправити. Давід зиркнув на «Леді із супермаркету», але не отримав нахнення. Можливо, ішов її шляхом, сидів у її візку.

Було пів на п'яту. Чотири з половиною години до виходу на сцену, а в животі вже літали метелики.

Він випив чашку кави, викурив цигарку і пішов до кімнати Магнуса, де провів пів години, розмовляючи про покемонів, допомагаючи сину сортувати картки і тлумачити те, що на них було написано.

— Тату, — запитав Магнус. — А чим ти взагалі займаєшся?

— Ти ж знаєш. Ти був колись зі мною у Норра Брунн¹. Я розповідаю історії, люди сміються і... так. І мені за це платять.

— Чому вони сміються?

Давід зазирнув у серйозні очі восьмирічного Магнуса, і сам розсміявся. Він погладив сина по голові і відповів:

— Не знаю. Я справді не знаю. А тепер піду вип'ю каву.

— Ох. Ти *постійно* п'єш каву.

Давід піднявся з підлоги, де були розкладені картки. Дійшовши до дверей, він обернувся і поглянув на сина, який читав картку, ворущачи губами.

— Я думаю, — сказав Давід, — що люди сміються, бо *хочуть* цього. Вони платять за те, щоб прийти і посміятися, тож вони шкірять зуби.

Магнус похитав головою і сказав:

— Я нічого не розумію.

— Ні, — відповів Давід. — Я теж.

О пів на п'яту Ева прийшла з роботи, і Давід зустрів її в холі.

— Привіт, любий, — сказала вона. — Як ти?

---

¹ Відома сцена, де виступають стендап-коміки.

— Смерть, смерть, смерть, — відповів Давід, хапаючись за живіт. Він поцілував дружину. Її верхня губа була солоною від поту. — А як щодо тебе?

— Усе гаразд. Трохи болить голова. В іншому все добре. Ти зміг щось написати?

— Та, таке... — Давід зробив невизначений жест у бік столу. — Зміг, але не так уже й добре.

Ева кивнула.

— А, розумію. Розкажеш мені пізніше?

— Якщо захочеш.

Ева пішла до Магнуса, а Давід до туалету, щоб трохи вгамувати нервозність. Він недовго посидів на сидінні унітазу, дивлячись на візерунок білої риби на шторці для душі. Хотів прочитати текст Еві, так, треба було прочитати текст їй. Це смішно, але він соромився цього і боявся, що Ева скаже щось про... зміст, якого не було.

Давід спустив воду в туалеті та сполоснув обличчя холодною водою.

Я розважаю людей. Це добре.

Так. Звісно.

Він приготував легку вечерю, омлет із грибами, поки Магнус і Ева грали у вітальні в «Монополію». У Давіда запітніли руки, поки стояв біля плити і смажив гриби.

Ця погода. Вона неприродна.

У його уяві постав образ: парниковий ефект. Так, парниковий ефект. Земля як гігантська теплиця. Космічні істоти посадили нас тут мільйони років тому. Незабаром вони прилетять і зберуть урожай.

Він виклав омлет на тарілки, гукнув, що їжа готова. Образ був хороший, але чи смішний? Ні, не дуже. А якщо додати достатньо відому людину, наприклад Стаффана Геймерссона¹, і сказати, що він є замаскованим лідером прибульців? Що тільки Стаффан Геймерссон відповідальний за парниковий ефект...

— Про що ти думаєш?

---

¹ Відомий шведський журналіст.

— Та, нічого такого. Що це Стаффан Геймерссон винен, що так спекотно.

— Ага...

Ева чекала. Давід стенив плечима.

— Правда, лише про це. Ну, майже.

— Мамо? — Магнус відібрав усі шматочки помідорів зі свого салату. — Робін сказав, що якщо потеплішає, динозаври знову житимуть на Землі, це правда?

Головний біль посилювався під час гри в «Монополію», й усі надмірно дратувалися, коли програвали гроші. За пів години вони зробили перерву на «Болібомпу»¹, й Ева пішла на кухню, щоб приготувати еспресо. Давід залишився на канапі і позіхнув. Як завжди, коли нервував, йому хотілося спати, просто спати.

Магнус згорнувся калачиком біля нього, і вони дивилися документальний фільм про цирк. Коли кава була готова, Давід піднявся, незважаючи на протести Магнуса. Ева стояла біля плити і крутила перемикач.

— Дивно, — сказала вона. — Не можу вимкнути.

Індикатор, який показував, що плита ввімкнена, відмовлявся гаснути. Давід навмання обернув кілька ручок, але нічого не відбулося. Плита, на якій булькала турка, була розпечена до червоного. Вони не мали сил давати цьому раду, тож Давід зачитував свій текст, поки вони пили еспресо з великою кількістю цукру і курили. Еві текст здався смішним.

— З цим можна виступати?

— Безумовно.

— Ти не думаєш, що це...

— Що?

— Ну, зарозуміло. Вони ж мають рацію.

— Хіба це має значення?

— Та ні. Дякую.

Десять років вони були одружені, і не минало й дня, щоб Давід не дивився на Еву і не думав: «Як же мені пощастило». Звісно,

---

¹ Дитяча телепередача.

бували похмурі дні, навіть тижні, коли не було місця для радості, але навіть тоді десь на дні лежала табличка з викарбованими на ній словами «До біса пощастило», навіть якщо в моменті він її не бачив. Але та знову підіймалася на поверхню.

Вона працювала редактором та ілюстратором нефікшн-книг для дітей у невеликому видавництві «Hirrogriiff», написала дві книжки про Бруно, бобра-філософа, який любив будувати, та створила малюнки до них. Великих успіхів не було, але, як яось Ева сказала з гримасою, «Здається, вони подобаються представникам середнього класу. Архітекторам. Чи припадають до душі вони їхнім дітям, це більш сумнівно». Давіду книжки здавалися набагато кумеднішими за власні монологи.

— Мамо! Тату! Він не вимикається.

Магнус стояв перед телевізором і розмахував пультом. Він натиснув кнопку вимкнення на телевізорі, але екран не згас. Те ж саме було і з плитою, але тут принаймні була доступна вилка, тож хлопчик витягнув її, коли диктор оголосив репортаж. На мить це було схоже на відокремлення шматка металу від магніту; розетка щільно пристала до штепсельної вилки. Почувся хрускіт, лоскіт пробіг по пальцях, і все засмоктало в темряву.

Давід простягнув вилку і сказав:

— Ви це бачили? Це було схоже на якесь... коротке замикання. Либонь, усі запобіжники вибило, — він увімкнув світло. Лампа на стелі спалахнула, але більше не вимкнулася.

Магнус підскочив на канапі.

— Ну ж бо! Треба грати!

Вони дозволили Магнусу виграти в «Монополію», і поки він лічив свої гроші, Давід підготував сценічні черевики і сорочку, а також газету. Коли вийшов на кухню, Ева саме відсувала плиту.

— Ні, — сказав Давід. — Не роби цього.

Ева затиснула палець і вилаялася.

— Хай йому грець... Ми не можемо це так залишити. Я ж їду до батька. Побий його грім... — Ева смикнула плиту, але вона застрягла між шафами.

— Слухай, — сказав Давід, — скільки разів ми забували її вимкнути, коли лягали спати, і нічого не відбувалося?

— Так, так. Але поїхати... — вона штовхнула ногою дверцята дурховки. — Ми не прибирали позаду неї роками. Дурнувата плита. І, тряся, як же болить голова!

— Ево, це справді те, що ти хочеш зараз робити? Прибирати за плитою?

Вона опустила руки, похитала головою і засміялася.

— Ні. Щось я завелася. Нехай буде.

Наче загнана в пастку тварина в останньому відчайдушному нападі, вона все ж рвонула плиту ще раз, але безрезультатно. Піднесла руки, здалася. Магнус вийшов на кухню з грошима.

— Дев'яносто сім тисяч чотириста, — він заплющив очі. — У мене дуже болить голова. Погано.

Як прощальний напій перед розставанням, вони взяли по таблетці «Альведону», цокнулися склянками води і випили.

Магнус мав провести ніч у мами Давіда, Ева збиралася поїхати до батька в Єрфеллу, а вночі повернутися додому. Вони підняли Магнуса між собою, поцілувалися всі втрьох.

— Не дивися забагато «Cartoon Network»¹ у бабусі, — сказав Давід.

— Та, — відповів Магнус. — Я його вже не дивлюся.

— Чудово, — сказала Ева. — Тоді...

— Я дивлюся «Disney Channel». Він набагато кращий.

Давід і Ева поцілувалися ще раз, побачивши в очах одне одного щось про те, що буде ввечері, коли залишаться наодинці. Потім Ева взяла Магнуса за руку, і вони пішли, востаннє помахавши одне одному. Давід залишився на тротуарі, спостерігаючи за рідними.

Ніколи більше їх не бачити...

Його охопив звичний жах. Бог був надто добрим до нього, сталася помилка, він отримав більше, ніж заслуговував. Тепер у нього все заберуть. Ева і Магнус зникли за рогом, і якийсь імпульс

¹ Американський кабельний телеканал для дітей, що належить кінокомпанії Warner Bros. і здебільшого показує мультфільми.

підказав йому побігти за ними, зупинити їх, сказати: «Ходімо додому. Переглянемо *«Шрека»*, пограємо в *«Монополію»*, нам... не можна розлучатися».

Звичайний страх, але дужчий, ніж зазвичай. Проте він зібрався, розвернувся і пішов у бік Санкт-Еріксгатан, тихенько повторюючи новий текст, щоб запам'ятати його:

Як виникає така картина? Дві жінки засмучені, і що вони роблять? Ну, вони йдуть до Систембулагета і купують ящик випивки, а потім стос порножурналів. І поки стоять там і ллють, і ллють протягом двох годин, фотографу Путте Меркерту з «Aftonbladet» РАПТОМ вдається їх помітити.

«Привіт! — каже Путте Меркерт. — Що ви робите?»

«Так, ми стоїмо тут і виливаємо випивку на порножурнал», — відповідають жінки.

«Ого», — думає фотограф. Ось вам сенсація.

Ні, не фотограф. Путте Меркерт. Постійно.

«О, — думає Путте Меркерт. — Ось вам сенсація...»

На півдорозі до мосту Давід побачив щось дивне і зупинився.

Нещодавно прочитав у газеті, що в Стокгольмі живуть мільйони щурів. Він ніколи не бачив жодного, а тут їх було троє, посеред моста Санкт-Еріксбрун. Один великий і два менших. Вони бігали колами по бруківці, переслідуючи один одного.

Пацюки зашипіли, вишкірили зуби, і один із них, менший, укусив великого за спину. Давід відступив назад, звів голову. За кілька кроків від нього, з іншого боку від щурів, стояв старший чоловік і з роззявленим ротом спостерігав за бійкою.

Менші були завбільшки з кошенят, а більший як карликовий кролик. Їхні голі хвости били по асфальту, і великий пацюк заверещав, коли інший маленький щур також учепився йому в спину, його шерсть стала блідо-чорною від крові.

Це... діти, оці менші?

Давід стулив рота, його раптом почало нудити. Великий щур спазматично кидався туди-сюди, намагаючись струсити з себе менших. Чоловік ніколи не чув, щоб пацюки верещали, не знав, що вони можуть кричати. Але звук, що виходив від великого пацюка, був

жахливий, як у вмираючого птаха. З іншого боку зупинилося ще кілька людей. Вони всі спостерігали за щурячою бійкою, і Давід на секунду побачив образ людей, що зібралися подивитися якесь змагання. Щуряче фехтування. Він хотів піти, але не зміг. Мало того, що мостом проїжджало багато машин, так він ще й не міг відірвати очей від пацюків. Мусив зупинитися і побачити, що відбудеться.

Раптом великий звір заляк, його хвіст стирчав із тіла, наче палиця. Малі корчилися, дряпаючи кігтями його живіт, їхні голови смикалися туди-сюди, роздираючи шкіру. Великий повз усе далі вперед, поки не досяг краю мосту, не проповз під перилами зі своєю ношею на спині і не впав за край.

Давід визирнув через перила мосту якраз вчасно, щоб побачити удар. Шум транспорту заглушив звук сплеску щурів, які падали в чорну воду, і шлейф крапель на мить відбився у світлі вуличних ліхтарів, а потім усе закінчилося.

Люди продовжили свій шлях розмовляючи.

— Ніколи такого не бачив... це спека... мій тато колись казав мені, що він... болить голова...

Давід промасажував скроні і пішов далі мостом. Люди з іншого боку зустрілися з ним поглядами, й усі посміхнулися маленькими, присоромленими посмішками, ніби вони разом пройшли через щось заборонене. Коли старший чоловік, який стояв там від самого початку, минув його, Давід запитав:

— Перепрошую, але... у вас теж болить голова?

— Авжеж, — відповів чоловік, притискаючи до голови стиснутий кулак. — Жахливо.

— Ага, мені просто було цікаво.

Чоловік показав на брудний сірий асфальт, на якому виднілися бризки щурячої крові, і сказав:

— Може, і в них теж. Напевно, вони через це... — він зупинився і поглянув на Давіда. — Вас показували по телевізору, чи не так?

— Так, — Давід подивився на годинник. За п'ять дев'ятого. — Даруйте, я мушу...

Він продовжив свій шлях. У повітрі висіла приглушена паніка. Собаки гавкали, люди ходили вулицями швидше, ніж зазвичай,

намагаючись утекти від того, що наближалось. Він швидко пішов униз по Уденґатан, узяв стільниковий телефон і набрав номер Еви. Коли проходив повз станцію метро, вона відповіла.

— Привіт, — сказав Давід. — Де ти?

— Щойно сіла у машину. А ти? Те саме було з твоєю мамою. Вона хотіла вимкнути телевізор, коли ми прийшли, але не змогла.

— Ну, хоч Магнус буде щасливий. Слухай... Я... я не знаю, але... тобі обов'язково їхати до тата?

— А що?

— Ну... голова ще болить?

— Аякже, але це не означає, що я не можу сісти за кермо. Не хвилюйся.

— Я не про це. Я просто відчуваю, що... це щось моторошне. Ти цього не відчуваєш?

— Та ні. Не те щоб.

Чоловік стояв у телефонній будці на перехресті вулиць Уденґатан і Свеавеґен, натискаючи на кнопки. Давід намірявся розповісти про щурів, коли зв'язок урвався.

— Алло? Алло?

Він зупинився, набрав іще раз, але контакту не було. Лише статичне шипіння. Чоловік у телефонній будці поклав слухавку і, лаючись, вийшов із неї. Давід вимкнув телефон, аби спробувати ще раз, але екран відмовлявся гаснути. Крапля поту впала з його чола на клавіатуру. Телефон був неприродно теплим, ніби батарея перегрілася. Він натиснув кнопку живлення, але нічого не сталося. Дисплей продовжував світитися, а індикатор заряду батареї збільшився на одну позначку. Годинник показував п'ять хвилин на десяту, і Давід майже побіг до Норра Брунн.

Неподалік від ресторану почув, що шоу почалося. Голос Бенні Люндіна лунав на вулиці, він розповідав про різні туалетні звички хлопців і дівчат, і Давід скривився. На його радість, однак, ніхто не засміявся після панчлайну. На мить запанувала тиша, і коли чоловік підійшов до дверей, Бенні підхопив наступну тему про те, що автомати з продажу презервативів ламаються саме тоді, коли вони найбільше потрібні. Давід зупинився біля входу, кліпаючи.

Зміст

Пролог.

Коли течія змінюється 7

13 серпня.

Що я зробив, щоб заслужити на це? 13

14 серпня.

Де моє кохання? 71

Додаток 1 129

14 серпня.

Зелена сила, яка рухає квітку 139

Додаток 2 199

17 серпня.

Туди, де лежать тіла, злітаються стерв'ятники 207

17 серпня.

Рибалка 263

Післямова 317